

Ierodiacon Iustinian Stoica

de la Muntele Athos

**Părintele
Arsenie Papacioc**

**Părintele
Petroniu Tănase**

PĂRINȚII MEI DUHOVNICEȘTI
– mărturii și trăiri –

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Editura DOXOLOGIA
2018

Spre aducere-aminte
de părinții duhovnicești care m-au crescut
și de vremurile în care au trăit...

Teodoraon Justinian Stoica

CUPRINS

Doi părinți de pe Taborul monahismului românesc	I
Însemnare	13

PARTEA I: PĂRINTELE ARSENIE PAPACIOC – omul Luminii

DATE BIOGRAFICE	19
-----------------------	----

PĂRINTELE ARSENIE PAPACIOC LA MĂNĂSTIREA SLATINA	23
Când și cum l-am cunoscut pe Părintele Arsenie	23
Noviciat mănăstiresc	25
Egumen, duhovnic și profesor la Mănăstirea Slatina	33
Fotografii: Începuturi... ;	
La Mănăstirea Slatina	39

ÎNCEPUTUL CALVARULUI ȘI URCUȘUL SPRE VEȘNICIA CEA FERICITĂ	51
Arestarea Părintelui Arsenie și a fratelui Constantin Dumitrescu	51
Ancheta și condamnarea	56
<i>Regimul de moarte</i> de la Aiud	58

DOISPREZECE ANI DE PRIBEGIE	66
Preot paroh la Filea de Jos și de Sus	66
Stareț și administrator la Mănăstirea Cheia	70
Econom și casier la Mănăstirea Căldărușani	75

Duhovnic și slujitor la Mănăstirea Dintr-un lemn	77
Cu domiciliu provizoriu la Mănăstirea Cernica	79
„FARUL LUI HRISTOS” DIN DOBROGEA	84
Iconomia lui Dumnezeu în viața Părintelui Arsenie	84
Apostol pe meleaguri dobrogene	86
Legături sufletești durabile în veșnicie	91
Câțiva fii duhovnicești născuți și crescuți la Techirghiol	92
Părintele alături de fiu, ajutându-l să-și ducă crucea	96
Despărțirea vremelnică de fiii săi duhovnicești	103
Cugetări și învățături duhovnicești ale Părintelui Arsenie	105
Fotografii: Ipostaze din viața Părintelui Arsenie	111
PĂRINTELE ARSENIE - „O LUMINĂ PESTE TIMP” (cuvinte comemorative)	133
Mărturii ale celor care l-au cunoscut	133
Cuvântul Preafericitului Patriarh Daniel la parastasul de 40 de zile	137
Fotografii: Înmormântarea și parastasul Pr. Arsenie	143

**PARTEA A II-A:
PĂRINTELE PETRONIU TĂNASE –
călugărul desăvârșit**

DATE BIOGRAFICE	157
FIRUL PROVIDENȚIAL DIN VIAȚA PĂRINTELUI PETRONIU	160
Formarea duhovnicească și intelectuală	160
O nouă viețuire monahală la Mănăstirea Slatina	164
Definirea personalității Părintelui Petroniu	165
Cum a fost ales stareț Părintele Petroniu	167
O stăreție începută și sfârșită cu lacrimi	169

Alungați de la casa lui Dumnezeu	175
Fotografii: La Mănăstirile Neamț și Cernica;	
La Mănăstirea Slatina	177
Vizita Arhiereului Pavel Șerpe	187
<i>Munca, cinstea și corectitudinea</i> își spun cuvântul	188
Întâlnirile de la Mănăstirea Curtea de Argeș	191
Timorați de Securitate și de împuterniciții Cultelor	192
Nu aduce anul ce aduce ceasul	198
Arhimandritul Grigore de la Schitul Trivale	200
Îmbolnăvirea Părintelui Petroniu	202
Cerul vede și aude și Dumnezeu nu doarme	203
Adormirea Arhiereului Pavel Șerpe	204
Doisprezece ani de viețuire la Mănăstirea Sihăstria	205
Închinător la locurile sfinte – impresii și trăiri duhovnicești	208
Câteva considerații despre Sfântul Munte și zelotiști	212
Cum se sfârșesc din viață cei care atacă Biserica	216
Plecarea Părintelui Petroniu la Sfântul Munte pentru totdeauna	218

ÎMPLINIREA ICONOMIEI LUI DUMNEZEU

ÎN VIAȚA PĂRINTELUI PETRONIU	221
Necesități urgente pentru o viețuire modestă	221
Punerea în rânduială a programului liturgic și înmulțirea obștii schitului	222
Primirea stăreției de către Părintele Petroniu	223
Un stareț iubitor de rânduială și de sfintele slujbe	224
Râvna sfântă pentru formarea unei obști duhovnicești la Prodromu	226
Chip duhovnicesc și model vrednic de urmat	227
Jertfa părinților prodromiți din vechime	230
Vrednicia starețului Damian	232
Fotografii: Schitul Prodromu – Începuturi	235

RESTAURAREA SCHITULUI PRODROMU	241
Dorința de restaurare a Schitului Prodromu	241
Cum a început restaurarea schitului	242

Restaurarea bisericii centrale	244
Prietenul bun, la nevoie se cunoaște	247
Greutăți cu transportul materialelor la schit	248
Restaurarea picturii - propuneri și contraziceri	250
Piedicile nu s-au terminat aici	252
Restaurarea bisericii centrale în interior	252
Efectuarea injectărilor și consolidarea cupolei centrale	253
Finisarea bisericii în interior	254
Refacerea închiderii pridvorului de la biserică	255
Greutăți întâmpinate la restaurarea schitului	257
La Prodromu s-au săvârșit adevărate minuni: multe și însemnate lucrări de restaurare	260
Nu trebuie să afișăm și să trâmbițăm faptele noastre	264
Aprecieri, împliniri și mulțumiri sufletești	274
Fotografii: Mărturii ale minunilor de la Prodromu	279

IDEALUL DUHOVNICESC AL PĂRINTELUI PETRONIU:

SFINȚIREA VIEȚII	307
Pedagogia duhovnicească a Părintelui Petroniu	307
Smerenia Părintelui Petroniu, cine o poate egala?!... ..	309
Ucenic al Sfântului Ioan Botezătorul	314
Dai voință, iei putere!	316
<i>Să stăm bine, să stăm cu frică</i> la Sfânta Liturghie	318
Dragostea pentru frumusețea și dulceața slujbelor	321
Cum slujea Părintele Petroniu Sfânta Liturghie	324
Sfaturi duhovnicești de la Părintele Petroniu.....	326
Fotografii: Ipostaze din viața Părintelui Petroniu	331

ÎNCERCĂRI, GRIJI, DORINȚE

ȘI NĂDĂJDUIRI LUMINOASE	349
Îmbolnăvirea Părintelui Stareț Petroniu și internarea sa la spital	349
Fotografii: Suferința Părintelui Petroniu	353
Nedumeriri, întrebări și răspunsuri	361
Dorința testamentară, mărturisită înainte de obștescul sfârșit	369
Darul duhovnicesc primit de la Părintele Petroniu	376

Adormirea unui om binecuvântat	378
Înmormântarea unui mare cuvios părinte	382
Fotografii: Adormirea Părintelui Petroniu	387
CONCLUZII DUHOVNICEȘTI	397
Descoperirile Monahului Modest	397
Vlăstar sfânt din tulpină sfântă	405
Epilog – <i>Al Tău sunt eu, mântuiește-mă!</i>	408
OBȘTEA JERTFITOARE	
DE LA SCHITUL PRODROMU 1981 - 2013	411
Părinți ieromonahi	411
Părinți ierodiaconi	420
Schimonahi, monahi și frați	424
EVENIMENTE DEOSEBITE	
ÎN VIAȚA SCHITULUI PRODROMU	443
Vizita celor doi Președinți ai României	443
Reactivarea subvenției de la Stat pentru schit	444
Clerici și mireni închinători la Schitul Prodromu	446
Fotografii: Președinți în vizită la Schitul Prodromu	451
Clerici și mireni în vizită la Schitul Prodromu	459
DARURI FELURITE, DAR ACELAȘI DUH... –	
asemănări și deosebiri între părinții mei duhovnicești	473
Mulțumire	482

DOI PĂRINȚI DE PE TABORUL MONAHISMULUI ROMÂNESC

E nevoie neconținută de modele de viață creștină autentică, de modele vii, în care să putem vedea întrupat cuvântul Evangheliei. Luând aminte la viața celor ce se învrednicesc de numele de ucenic al Domnului, ne hrănim ființa noastră și căpătăm parcă mai mult curaj de a urca și pe Tabor, și pe Golgota. Volumul de față exact această nevoie fundamentală o împlinește. Părintele Ierodiacon Iustinian Stoica ne prezintă viața și o sinteză a învățăturii a doi dintre cei mai cunoscuți și iubiți părinți contemporani: Părintele Arsenie Papacioc și Părintele Petroniu Tănase. Despre aceste personalități binecunoscute și mult căutate, deopotrivă de clerici și de mireni, s-a scris și vorbit mult după 1990. Cei care cred că nu mai e nimic de adăugat vor fi plăcut surprinși să descopere aspecte inedite din viața celor doi venerabili părinți, împărtășite nouă de cel care le-a fost ucenic apropiat.

Părintelui Arsenie Papacioc îi este conturat și mai mult, prin volumul de față, portretul de om al rugăciunii și al jertfei, al preotului cu multă dragoste față de lucrarea duhovnicească din scaunul de spovedanie. Ierarhi, clerici, credincioși de diferite condiții și capacități intelectuale – toți au găsit la Părintele Arsenie un răspuns înțelept și o îndrumare ziditoare. Cultiva mereu o stare de prezență și punea accent pe disponibilitatea omului de a se deschide launtric către Dumnezeu. Pătimirile lui din închisoare, supravegherea și hărțuirea permanentă din partea regimului comunist, faptul că i-a fost schimbat locul slujirii în mai multe rânduri până să ajungă la mănăstirea de la Techirghiol au făcut din Părintele Arsenie un om liber, care nu se mai înfricoșa de nimic. S-a văzut pe sine ca unul care nu mai are viață proprie și a căutat mereu să săvârșească lucrul Domnului. Cel mai bine este caracterizat de propriile sale cuvinte: „Nu doresc altceva decât să mă desființez pe mine pentru ajutorarea și mântuirea celor ce mă caută”.

Părintele Petroniu Tănase era un alt tip de personalitate duhovnicească, fiind omul acriviei și al desăvârșitei rânduiei, al ascezei maximale. Profunzimea teologică, experiența practică și marea sa smerenie l-au adus în postura de stareț al schitului românesc de la Muntele Athos, Prodromu. Se regăsesc, în aceste pagini de mărturisiri personale, numeroase detalii despre cum s-a revigorat viața duhovnicească a acestui schit, dar și despre greutățile de ordin material întâmpinate atunci când au început necesare lucrări de restaurare și reparație. Părintele Iustinian Stoica vine cu multe aspecte concrete și pline de semnificații, ca unul care a slujit ca econom și a fost alături de Părintele Petroniu timp de 30 de ani. În pofida multor greutăți și ispite, eruditul Părinte Petroniu a știut să fie și un model de viețuire călugărească, dar și un suflet cald și primitor pentru fiecare pelerin în parte. Întreaga sa lucrare ar putea fi concentrată în acest crez al său: „Călugărul care s-a retras din lume nu trebuie să aibă o viețuire egoistă, îngrijindu-se numai de mântuirea sa, ci trebuie să se roage pentru toată lumea; are nevoie, săraca lume, de rugăciunile noastre”.

Deși firi diferite, Părintele Arsenie și Părintele Petroniu aveau abordări complementare. Amândoi au iubit Biserica și Neamul, au cultivat unitatea de credință și duhul de comuniune. Încât în cei doi regăsim o desăvârșită ilustrare a cuvântului Sfântului Apostol Pavel: „Darurile sunt felurite, dar același Duh. Și felurite slujiri sunt, dar același Domn. Și lucrările sunt felurite, dar este Același Dumnezeu, Care lucrează toate în toți” (I Corinteni 12, 4-6). Punctul de pornire al prieteniei duhovnicești dintre cei doi, la care se adaugă cel de-al treilea, însuși autorul cărții, îl reprezintă Mănăstirea Slatina, o adevărată „Academie monahală” a acelor timpuri încercate.

Cu toate că nu este unul dintre cele două personaje principale ale acestei cărți, printre rânduri adesea ni se conturează și chipul autorului, Părintele Iustinian Stoica. Așa cum a fost întreaga sa viață, dânsul se plasează în umbra celor doi părinți ai săi duhovnicești pe care-i evocă. Înțelegem și de aici că, în Biserică, orice lucrare mai cunoscută se bazează, la rândul ei, pe neștiute osteneți și smerite slujiri. Părintele Iustinian Stoica este fratele mai cunoscutului Părinte Gavriil Stoica, care-și doarme somnul de veci în incinta Mănăstirii Zamfira din Prahova. „Fire mai iute și receptivă”, cum se autocaracterizează, sfinția sa a resimțit ca pe o datorie a vorbi, din perspectiva ucenicului, despre Părinții Arsenie și Petroniu, cei care au urcat, prin lucrare dumnezeiască, până la înălțimi taborice. În preajma lor viețuind cea mai mare parte a vieții sale, și Părintele Iustinian se bucură, avem convingerea,

de mult har. Cuvintele sale curg, pe pagini întregi, călăuzite de o mare încredere în purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Scrie sobru, adesea descriind aspecte dramatice din biografiile prezentate. Până și anumite fraze pline de umor sau autoironie au o consistentă încărcătură duhovnicească și redau învățături de căpătâi. Seriozitatea și o implicare totală o putem sesiza în fiecare pasaj de mărturisiri.

Volumul are și meritul de a completa istoria recentă a Bisericii, marcată și de răstigniri, dar și de biruințe. Pentru cititori, mai ales pentru cei tineri, poate fi și un imbold pentru a tinde mereu spre o viață cât mai deplin trăită după voia lui Dumnezeu. Parcurgând-o, inima este atinsă de cuvântul sincer, direct și plin de învățatură. Nădăduim ca toți să resimtă, după lectura ei, o revigorare a duhului și chemarea spre o împreună lucrare și mai intensă cu harul Domnului.

† **Teofan**

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

ÎNSEMNARE

Mulțumesc Bunului Dumnezeu, Care mi-a luminat mintea și m-a învrednicit să pot aduna în această carte mărturii, amintiri și trăiri ce mă leagă pentru veșnicie de părinții mei duhovnicești, Arsenie Papacioc și Petroniu Tănase, care m-au crescut și m-au format.

Am lucrat la această carte mai bine de doi ani, cercetând, adunând și organizând materialul, pentru că am gândit și am dorit dintru început ca ea să cuprindă realitățile și adevărul lucrurilor din vremea celor doi părinți, încât să rămână ca un document pentru viitor. Dacă am izbutit ceva, asta i se datorează întru totul Părintelui Stareț Petroniu, care m-a învățat cum să fac un lucru ordonat și temeinic până la sfârșit.

Învrednicindu-mă, prin rânduiala lui Dumnezeu, să îi cunosc îndeaproape pe acești doi mari trăitori ai Ortodoxiei românești contemporane, am socotit că nu se cuvine să ascund lumina lor sub obroc.

Despre Părintele Arsenie s-a scris și s-a vorbit mult, încât cu greu se mai poate adăuga ceva nou. Avându-l însă părinte duhovnicesc și profesor din 1956, când am intrat ca frate în Mănăstirea Slatina, am fost martor la momente mai puțin cunoscute din viața sa, cum ar fi arestarea din 1958; de asemenea, la Mănăstirea Cheia, unde am viețuit o vreme împreună, ne-a povestit multe dintre pătimirile sale din închisorile comuniste; și nu în ultimul rând, în cei 55 de ani cât i-am fost fiu duhovnicesc am primit de la dânsul multe sfaturi și învățături de folos. Tot ce am trăit nemijlocit lângă părintele și tot ce am învățat și am cunoscut personal din viața lui și am considerat inedit, am așternut în scris în această carte.

Despre Părintele Petroniu, dimpotrivă, se știe foarte puțin, pentru că puțini au fost aceia care l-au cunoscut cu adevărat. Am viețuit lângă dânsul, zi de zi, vreme de 38 de ani și 9 luni, dintre care aproape 30 de ani la Schitul

Românesc Prodromu din Muntele Athos, unde, cu ajutorul lui Dumnezeu, ne-am ostenit, în condițiile grele de atunci, la restaurarea schitului.

Într-o scrisoare trimisă Părintelui Stareț Petroniu în 14 septembrie 2002, Preafericitul Părinte Patriarh Teoctist îi spunea, pe deplin îndreptățit, cu multă bucurie și mulțumire: *Sfinția ta ai realizat o mare operă de păstrare, consolidare și înfrumusețare a ctitoriei românești prodromite. Sfântul Prooroc și Înaintemergător Ioan Botezătorul a ajutat să dați strălucire sfântului locaș, radiind, parcă, după părăirea multora, strălucirea Ortodoxiei noastre românești.*

Părintele Petroniu a plecat la cele veșnice împăcat sufletește că a putut face ceva pentru schitul românesc de la Athos și cu nădejdea – pe care m-a rugat să i-o transmit Preafericitului Părinte Patriarh Daniel ca pe o dorință testamentară – că românii vor avea și ei într-o zi, în Sfântul Munte, mănăstirea lor.

Cunoscând cât suflet a pus Părintele Petroniu pentru restaurarea în întregime a schitului și pentru ca să rămână după dânsul o bună viețuire duhovnicească în obște, întemeiată pe rânduielile Sfinților Părinți, am zis că este nedrept ca râvna și strădaniile lui să rămână necunoscute.

Acestea sunt motivele care m-au îndemnat să scriu cartea de față, întru pomenirea celor doi părinți, Arsenie și Petroniu, cărora le-am fost fiu duhovnicesc vreme de 55 de ani.

Țin să spun că numai în condițiile de viețuire din ultimii trei ani, pe care le-am avut la o colibă de pe malul mării, aparținând de Mănăstirea Vatopedu din Muntele Athos, a fost posibil să scriu această carte.

De aceea, mulțumesc Părintelui Stareț al Mănăstirii Vatopedu, Arhiman-dritul Efrem, care a dat binecuvântare să locuiesc din martie 2015 în această căsuță. Mulțumesc și domnului Constantin Loulis din Volos, fostul guvernator al Muntelui Athos, care a mijlocit și a ajutat să pot locui aici, precum și tuturor aceluia care, într-un fel sau altul, au contribuit la stabilirea mea în coliba în care viețuiesc acum, pentru că nu puteau să-mi facă un bine mai mare decât acesta!

De asemenea, mulțumesc tuturor celor ce m-au ajutat să pot edita și tipări cartea de față și celor care m-au sfătuit și îndemnat stăruitor să las mărturie scrisă despre viața celor doi părinți.

Mărturisesc că am pus mult suflet să scriu această carte, pentru a împlini o datorie de conștiință față de părinții mei duhovnicești; dar pentru că nu sunt un literat, cu siguranță că vor fi găsite lipsuri, iar în interior

poate chiar unele greșeli, pe care, însă, rog pe cei ce le vor afla să le treacă cu vederea.

Mulțumesc din toată ființa mea Preabunului Dumnezeu, Care mi-a lungit viața până la 80 de ani și m-a învrednicit să scriu această carte, ca un modest prinos de recunoștință adus părinților mei pentru toată osteneala pe care și-au dat-o ca să mă formeze duhovnicește.

Le mulțumesc și celor doi mari și minunați părinți, Arsenie Papacioc și Petroniu Tănase, pentru tot ce au făcut pentru mine și îi rog, dacă au dobândit îndrăzneală către Dumnezeu, să mijlocească să ajungă și fiul lor duhovnicesc acolo unde cred că sunt ei, în fericirea cea veșnică. Amin.

Autorul

30 martie 2018,
la prăznuirea Sf. Cuv. Ioan Scărarul

Partea I

PĂRINTELE ARSENIE PAPACIOC – omul luminii



DATE BIOGRAFICE¹

Părintele Arsenie Papacioc s-a născut pe 15 august 1914 în satul Misleanu, comuna Perieți, județul Ialomița, din părinții Vasile și Stanca, primind la botez numele Anghel. A fost ultimul din cei șapte copii ai familiei, adus pe lume când mama sa avea deja o vârstă înaintată, 47 de ani.

Cele șapte clase de școală primară le-a făcut în satul natal, unde s-a remarcat prin înclinația către desen și sport. A urmat Liceul de Arte și Meserii „Polizu” din București, la secția de sculptură, unde l-a avut coleg pe marile sculptor de mai târziu, Ion Jalea.

La 19 ani s-a înscris în Legiunea Arhanghelului Mihail, cunoscută și ca Mișcarea Legionară sau Garda de Fier, fiind atras de dimensiunea creștină a acestei organizații. La vârsta de 22 de ani a fost încorporat și a făcut 2 ani de armată.

În 1938 a fost închis în lagărul de la Miercurea Ciuc împreună cu frațele său, Radu, sub acuzația de apartenență la Mișcarea Legionară. În septembrie 1939, fratele său și alți nouă legionari au fost duși și împușcați în Valea Râșnovului. El a rămas în lagăr până în aprilie 1940.

La vârsta de 26 de ani a fost ales primar la Zărnești, funcție în care a activat 2 ani. Acuzat că i-a expulzat pe ungurii din localitate, a fost arestat și judecat de Curtea Marțială din Brașov, dar s-a dovedit că procedase legal și l-au eliberat.

În iulie 1942 a încercat să treacă granița pe la Timișoara, cu scopul de a ajunge în Germania, dar a fost prins, judecat și condamnat la 6 ani de închisoare pentru „tentativă de trecere frauduloasă a graniței”. A stat întemnițat

¹ Datele biografice de la naștere până în septembrie 1945 le-am luat din: *Între timp și veșnicie – Viața Părintelui Arsenie Papacioc*, ediția a II-a, Ed. Accent Print 2015. Din septembrie 1956 i-am cunoscut viața nemijlocit, trăind o vreme lângă dânsul și rămânând apoi în legătură duhovnicească până la adormirea sa.

4 ani la Aiud, unde a făcut parte din „grupul mysticilor”, alături de Valeriu Gafencu, Ioan Ianolide, Virgil Maxim și alții. În septembrie 1946 a fost eliberat, având în sine statornic gândul de a merge la mănăstire și a se face călugăr.

În timp ce era închis la Aiud, mama sa, Stanca, a murit, iar la puțin timp după ce s-a eliberat a murit și fratele său Ion, răpus de tuberculoză, care făcea ravagii în acei ani.

În ianuarie 1947, la 33 de ani, vârsta „bărbatului desăvârșit”, a mers la Mănăstirea Frăsinei pentru a intra în obște, dar starețul de atunci i-a spus: *Nu te primesc, frate! Te văd că ești nițel mai învățat și nu te pot pune la boi. Și atunci, ce-o să zică frații? „Pe acesta îl ții la cancelarie, iar pe noi ne pui la greu!”... Mai târziu, Părintele Arsenie spunea: Starețul a greșit în aprecierea lui, dar nici eu nu puteam să-i dovedesc nebunia mea pentru Hristos!*²

Nefiind primit la Frăsinei, a mers la Mănăstirea Cozia, iar starețul de acolo l-a trimis cu ascultarea la metocul de la Comana, unde a viețuit singur un an și jumătate.

În august 1948, Starețul Gherasim Iscu l-a luat la Mănăstirea Tismana. Știindu-l urmărit de Securitate, l-a trimis la Schitul Cioclovina, în munte, unde a locuit singur aproape un an. Acolo l-a cunoscut și l-a remarcat exarhul Teofil Niculescu, directorul Școlii de cântăreți bisericești de la Mofleni-Craiova, care, văzând darurile duhovnicești deosebite cu care era înzestrat, l-a chemat ca profesor și spiritual al școlii. Însă Securitatea, dându-i de urmă, l-a silit pe Arhiepiscopul Firmilian al Craiovei să-l alunge din eparhia sa.

Plecat de la Craiova, rasoforul Anghel a mers la București, la Patriarhie. Acolo, Părintele Gherontie Bălan l-a sfătuit să se ducă la Mănăstirea Sihăstria, unde era stareț Părintele Cleopa.

În ianuarie 1949 a ajuns la Sihăstria și a fost foarte impresionat să-l vadă pe Părintele Cleopa slujind Sfânta Liturghie încălțat în opinci. La rândul său, Părintele Cleopa, văzând cu ce daruri era înzestrat de Dumnezeu fratele Anghel, l-a pus să vorbească credincioșilor în locul său. După puțin timp, cu sfatul unor părinți, l-a trimis să pustnicească pentru câteva luni în munții din apropiere. Revenit la mănăstire, a continuat să le vorbească celor care veneau pentru cuvânt la Sihăstria.

² Sorin Alpetri, *op. cit.*, p. 95.

În 1949, când Părintele Cleopa a plecat cu treizeci de călugări la Mănăstirea Slatina ca să înnoiască viața duhovnicească de acolo, rasoforul Anghel a fost trimis la Institutul Biblic din București să se perfecționeze în sculptură, răstimp în care a viețuit la Mănăstirea Antim.

În ziua de 26 septembrie 1949 a primit schima monahală la Mănăstirea Antim. *Tunderea în călugărie a avut loc în ziua de 26 septembrie 1949, la Antim, dar pe seama Mănăstirii Sihăstria. Părintele Sofian Boghiu i-a citit rugăciunile, iar părintele Benedict Ghiuș l-a tuns. Naș de călugărie i-a fost părintele Petroniu Tănase³.*

Exact după un an, la 26 septembrie 1950, a fost hirotonit preot și trimis la Seminarul de la Mănăstirea Neamț, ca spiritual și profesor de Istoria monahală și Practica vieții monahale.

În 1952, când Seminarul monahal a fost desființat, Părintele Arsenie și Părintele Petroniu au fost îndrumați să meargă la Mănăstirea Slatina. Acolo, Părintelui Petroniu i s-a încredințat conducerea Școlii monahale, iar Părintele Arsenie a fost numit profesor la școală și egumen al mănăstirii (ca ajutor al Părintelui Stareț Cleopa). Cu timpul, Părintele Arsenie a devenit cel mai căutat duhovnic al mănăstirii.

La Mănăstirea Slatina, unde se ducea o viață monahală deosebită și unde venea multă lume, Părintele Cleopa și Părintele Arsenie au fost acuzați de Securitate că fac propagandă religioasă. De teamă să nu fie arestați, s-au retras în Munții Stânișoarei, unde au pustnicit 2 ani, între 1952-1954.

În 1954, când Securitatea s-a mai îmblânzit, Patriarhul Iustinian i-a chemat din pustie la București, încredințându-le ascultarea de a revigora viața duhovnicească din Mănăstirile Țigănești, Pasărea, Ghighiu, Căldărușani, Zamfira, Suzana și Cheia. După aproape un an de misiune duhovnicească în aceste mănăstiri, cei doi părinți s-au întors la Mănăstirea Slatina.

În 1956 Părintelui Cleopa i s-a aprobat demisia din stăreție și s-a întors la Mănăstirea Sihăstria, lăsându-l în locul său pe Părintele Emilian Olariu.

În noaptea de 13-14 iunie 1958, Părintele Arsenie Papacioc și fratele Constantin Dumitrescu au fost arestați din Mănăstirea Slatina. După cinci luni de anchetă, pe 8 noiembrie 1958 s-a pronunțat sentința. Părintele Arsenie a fost condamnat la 40 de ani de închisoare, din care 20 cu executare.

Între 1958-1964 a fost întemnițat la Aiud.

³ *Ibidem*, p. 116.

La 1 august 1964 a fost eliberat, odată cu toți ceilalți deținuți politic, în urma decretului de grațiere pe care comuniștii au fost siliți să îl dea la presiunile Occidentului.

După eliberare, Patriarhul Iustinian a încercat să-i înlesnească stabilirea într-o mănăstire, dar nu i-au îngăduit Securitatea și cei de la Departamentul Cultelor.

În urma demersurilor stăruitoare ale Patriarhului, i s-a îngăduit până la urmă Preasfințitului Teofil Herineanu de la Cluj să-l numească preot paroh în satul Filea de Jos din Protopopiatul Turda. În anul următor a primit și parohia din Filea de Sus.

În iulie 1967 Patriarhul Iustinian l-a transferat la Mănăstirea Cheia din Prahova, ca stareț și administrator al casei de odihnă de acolo.

După 4 ani și jumătate, în decembrie 1971, a fost mutat pentru nouă luni la Mănăstirea Căldărușani, unde i s-a încredințat ascultarea de econom și casier.

În septembrie 1972 a fost mutat la Mănăstirea Dintr-un Lemn, de unde, dând mare bătaie de cap securiștilor, în octombrie 1974 i s-a pus în vedere să plece.

Patriarhul Iustinian l-a adus la Mănăstirea Cernica, unde a slujit ca preot și duhovnic al multor credincioși timp de un an și jumătate.

Apoi, luându-l sub ocrotirea lui directă, Patriarhul Iustinian l-a transferat la Mănăstirea „Sfânta Maria” de la Techirghiol, care era stavropighie a Patriarhiei Române. Acolo a slujit neîntrerupt 35 de ani, până la sfârșitul vieții sale, pe 19 iulie 2011.

PĂRINTELE ARSENIE PAPACIOC LA MĂNĂSTIREA SLATINA

Când și cum l-am cunoscut pe Părintele Arsenie

Când Bunul Dumnezeu i-a luminat mintea și i-a încălzit inima, fratele meu mai mare, Gheorghe, s-a hotărât să intre în mănăstire și în iunie 1953 a plecat la Schitul Slănic din apropierea satului nostru natal, cu dorința să devină călugăr. Starețul schitului, Protosinghelul Vitimion Nițoiu, văzându-l că este dăruit de Dumnezeu cu o memorie deosebită și cu voce frumoasă, l-a trimis să învețe la Seminarul de la Mănăstirea Neamț, unde a întâlnit călugări de la mai multe mănăstiri din Moldova.

Când i-am mărturisit dorul de a mă face și eu monah, fratele Gheorghe i-a întrebat pe călugării seminariști de la Neamț ce mănăstire cu rânduială duhovnicească bună cunoșteau în Moldova, ca să mă ducă acolo, mai departe de casa părintească. I s-a recomandat Mănăstirea Slatina din județul Suceava, unde a fost îndrumat să-l caute pe egumenul mănăstirii, Ieromonahul Arsenie Papacioc.

Între timp, pe 15 iunie 1954, fratele meu, Gheorghe Stoica, a fost călugărit, devenind Monahul Gavriil, iar în aprilie 1956 a fost hirotonit ierodiacon.

În luna august 1956, noi, cei doi frați Stoica, Ierodiaconul Gavriil și mireanul Ion, am ajuns în vizită la Mănăstirea Slatina. În curte, Părintele Gavriil l-a întrebat pe primul călugăr care ne-a ieșit în cale cum am putea să-l întâlnim pe egumenul mănăstirii. Tocmai în acel moment Părintele Arsenie ieșise din chilia sa pe cerdacul de la stăreție, conducând un bărbat și o femeie, despre care aveam să aflăm mai târziu că erau profesori universitari și veneau de la București de două-trei ori pe an să se spovedească la dânsul. Călugărul întrebat ni l-a arătat de departe, iar noi ne-am grăbit să ajungem la

dânsul înainte să intre în chilie. Părintele a rămas pe cerdac două-trei minute privind spre noi, intuind probabil că voiam să-l întâlnim.

Ne-am apropiat și așa cum stăteam – noi jos, în curte, iar dânsul mai sus, pe cerdac – Părintele Gavriil, cu timiditate, la cei 21 de ani ai săi, i s-a adresat:

– Blagosloviți, preacuvioase!

Părintele Arsenie, cu privirea ochilor săi albaștri, cu fața luminoasă și veselă, a răspuns, făcând înspre noi cu mâna dreaptă crucea binecuvântării preotești:

– Dumnezeu să vă binecuvânteze, părinților!

Părintele Gavriil a continuat:

– Preacuvioase, am fost îndrumați către Mănăstirea Slatina și către sfinția voastră pentru că fratele meu – și m-a arătat cu degetul – dorește să intre în mănăstire...

– Foarte bine, foarte frumos!, a zis Părintele Arsenie.

Apoi mi s-a adresat direct:

– Cum te numești, frate?

– Ion mă numesc!, i-am răspuns.

– Bine ai venit, frate Ioane! Din momentul acesta ești primit în mănăstire, poți să rămâi la noi!...

Intimidat de răspunsul neașteptat, i-am zis:

– Nu am venit pregătit să rămân acum!

– Ei, frate Ioane, se vede treaba că încă nu ai înnebunit de tot!, mi-a răspuns dânsul și ne-a chemat pe amândoi să intrăm în chilie.

Aproape o oră am discutat cu sfinția sa, dar a fost mai degrabă un monolog decât un dialog, în care ne-a vorbit cu atâta însuflețire despre viața monahală, încât am uitat unde mă aflam și nu mă mai simțeam pe pământ.

La despărțire ne-a binecuvântat, ne-a urat drum bun și adresându-se mie, mi-a zis:

– Să-ți ajute Măicuța Domnului, frate Ioane, să vii în zbor de la Ani-noasa (locul meu de naștere) la Mănăstirea Slatina!

Nu pot să descriu în cuvinte cu ce stare sufletească am ieșit din chilia sa. Spun numai atât, că simțeam că plutesc și eram stăpânit de dorința puternică să mă întorc cât mai curând în „sânul lui Avraam” de la Mănăstirea Slatina.

Împreună cu Părintele Gavriil am mai vizitat două-trei mănăstiri și peste trei săptămâni, pe la mijlocul lui septembrie 1956, intram pentru a doua

oară pe poarta Mănăstirii Slatina, unde aveam să rămân până în luna mai 1959, când am fost nevoit să plec, în haine civile, cu primul grup de unsprezece părinți izgoniți ca urmare a aplicării Decretului 410/1959.

Noviciat mănăstiresc⁴

Așadar, cu ajutorul lui Dumnezeu și al Maicii Sale, în septembrie 1956 am revenit la Mănăstirea Slatina, cu o dorință arzătoare de a mă dăruii slujirii lui Dumnezeu până la sfârșitul vieții. Drumul de la casa părintească și timpul până am ajuns la mănăstire mi s-au părut lungi, parcă nu se mai sfârșeau, atât de nerăbdător eram să ajung cât mai repede!

Intrând în curtea mănăstirii, am fost copleșit de o bucurie și o fericire de nedescris. Am mers în biserică și am mulțumit lui Dumnezeu și Maicii Sale că m-au scos din valurile lumii și m-au adus la acel liman mântuitor. Din plinătatea sufletului, m-au năpădit lacrimi de bucurie.

Reîntâlnirea cu Părintele Arsenie a fost copleșitoare. Fiind înștiințat de sosirea mea, a ieșit din chilie și m-a întâmpinat pe aleea dintre biserică și stăreție. Cu chipul luminos, strălucind de bucurie și cu brațele ridicate, m-a îmbrățișat cu multă afecțiune, ca un părinte pe fiul său, spunându-mi:

– Frate Ioane, te-am pomenit cu multă râvnă, ca să te aducă Măicuța Domnului cât mai curând la noi!

Am simțit atunci, ca și la prima întâlnire, că sufletele și inimile noastre comunicau între ele cu toată deschiderea.

Părintele Arsenie m-a prezentat apoi Părintelui Stareț Emilian Olaru⁵, care m-a binecuvântat și s-a bucurat mult de venirea mea. Părintele Emilian m-a cucerit din primul moment cu blândețea și smerenia sa. După unele întrebări, îmbărbătări și sfaturi, mi-a pus epitrahilul pe cap și mi-a citit o rugăciune de binecuvântare, iar apoi m-a încredințat spre formare duhovnicească și spovedanie Părintelui Arsenie.

⁴ Perioadă de încercare pentru cel intrat de curând în mănăstire, pentru a fi probat și a se proba pe sine dacă poate deveni călugăr.

⁵ Părintele Emilian Olaru a fost în două rânduri stareț al Mănăstirii Slatina, până să devină mănăstire de maici: între 1952-1957 și 1960-1962.

Timp de o săptămână am fost lăsat liber să cunosc viața mănăstirii și să mă adaptez. După prima săptămână am fost rânduit să viețuiesc într-o chilie cu un părinte mai bătrân și mi s-a încredințat ascultarea să lucrez cu caii mănăstirii, iar după încă o săptămână, Părintele Petroniu m-a primit ca elev la școala monahală pe care o conducea în mănăstire.

*

Soborul Mănăstirii Slatina avea la acea dată 66 de viețuitori. Viața mănăstirii se desfășura după rânduiala Sfântului Teodor Studitul, absolut totul fiind de obște. Cele șapte Laude se săvârșeau zilnic, după tipic, la vremea lor, încheindu-se cu Sfânta Liturghie. În fiecare săptămână, vineri era zi de spovedanie pentru toată obștea.

În prima vineri când am mers la spovedit, Părintele Arsenie mi-a spus:

– Frate Ioane, după rânduiala Bisericii, cel care se spovedește trebuie să-și mărturisească păcatele făcute de la ultima spovedanie, dar pentru că frăția ta începi o viață nouă, e bine să faci mărturisirea din copilărie, ca să-ți cunosc și eu viața de până acum. Să-ți cercetezi conștiința din tine-rețe și în vinerea următoare să faci o mărturisire amănunțită și completă!

Mi-a dat unele îndrumări cum să-mi cercetez conștiința și mi-a spus să-mi notez ceea ce cred că aș putea uita.

După prima spovedanie la Părintele Arsenie, m-am ridicat de sub epitrahil și am ieșit din chilia sa ca un nou-născut. M-au uimit sensibilitatea, răbdarea și dragostea cu care cerceta toate accidentele vieții și desfăcea cuțele sufletului, cu dorința să te curețe, să te însănătoșească și să te înțelepțească cum să-ți duci viața în chip cât mai plăcut lui Dumnezeu.

*

Trecând săptămânile și lunile, spoream încet-încet cu înțelegerea și cu râvna cea duhovnicească, dar vrăjmașul mântuirii noastre nu stătea nepăsător, ci îmi aducea gânduri de împușinare sufletească, de neîncredere, de teamă, de nedumerire, ca să mă descumpănească în alegerea mea.

Vinerea, când ajungeam la Părintele Arsenie și îi destăinuiam frământările mele, dânsul destrăma cu multă iscusință toate uneltirile și vicleniile vrăjmașului, spunându-mi:

– Frate Ioane, să știi că vrăjmașul este neputincios și se vaită și schelăie când vede că păcătosul merge la duhovnic, știind că în Taina Spovedaniei